

ΓΙΑΤΙ;

Γιατ' εἶν' τὰ ῥόδα δίχως χάρι;
 γιατί, ἀγάπη μου χρυσῆ;
 γιατί, τὸ ριοῦλι 'στὸ χορτάρι,
 ὅπως μιλοῦσε δὲν 'μιλεῖ;

Γιατὶ λυπητερό τραγοῦδι
 'λέν' τὰ πουλιά πρωῖ, πρωῖ;
 γιατί δὲν θάλλει τὸ λουλοῦδι,
 γιατί δὲν ἔχει πειὰ ζωῆ;

Γιατὶ δὲν λάμπει, δὲν ζεσταίνει
 ὁ ἥλιος ἀπ' τὸν οὐρανό;
 γιατί εἶν' ἡ γῆ σκοτεινιασμένη,
 'ὄν μνήμα μαῦρο σκοτεινό;

Γιατὶ κ' ἐγὼ 'μαι βορκοκόμενος,
 γιατί, ἀγάπη μου χρυσῆ;
 γιατί εἶμαι μόνος ὁ καυμένος,
 γιατί μ' ἀρρήθηκες ἐσὺ;

† ΕΡΡΙΚΟΣ ΑΪΝΕ

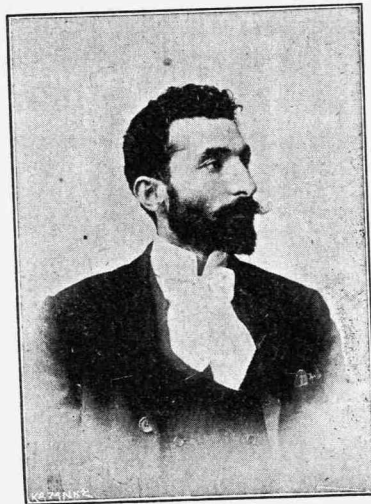
«**Ποικίλη Στοά**» διασώζει εἰς τὰς σελίδας τῆς τὴν συμπαθῆ φυσιογνωμίαν τοῦ ἀτυχεστάτου καλλιτέχνου, ὃν μὲ τόσῃν ἀσύγγνωστον ἀδιαφορίαν ἐλησμόνησαν καὶ αὐτὰ τὰ παρ' ἡμῖν ἔργα, ἅτινα τοσάκις κατεστόλισεν ὁ μετρίοφρων χρωστήρ τοῦ εὐφαντάστου γελοιογράφου.

Ὁ **Σπυριδῶν Μαντζάκος** δὲν ἦτο μόνου ἐκτελεστής κομψῶν γραμμῶν σκορπιζουσῶν τὸν ἐφήμερον γέλωτα εἰς γελοιογραφίας ἐχούσας ζωηράν πρωτοτυπίαν, ὅσον καὶ χαριτωμένην ἔκφρασιν, ἀλλ' ἦτο καὶ καλλιτέχνης. Καλλιτέχνης ἐμπνευσμένος μάλιστα. Ἀπὸ τῶν ὀλίγων πινάκων, τοὺς ὁποίους ἐθώπευσεν ἡ εὐέλπιδος γραφικὸς του, ἀνέθαλον ἀδρόταται εἰκόνας λεπτῆς καὶ χαριέσσης ὕψης.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τελευταίας παρ' ἡμῖν γελοιογραφίας ὁ **Σ Μαντζάκος**, κατέλαβε θέσιν, ἣτις ἔχει ὀρίζοντα εὐρύον, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦναι ἡ θέσις αὐτῆ. Καὶ βεβαίως δὲν ὑπάρχει Ἑλλῆν ἀναγινώσκων ἐφημερίδας ἡμερησίας καὶ σατυρικός, ὅστις νὰ ἐλησμόνησε τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκείνην ὑπογραφὴν τὴν τιθεμένην κάτωθεν εὐφρεσεστάτων εἰκονογραφημάτων τοῦ γέλωτος, ἅτινα ἐσχεδιάζεν εἰς πνευματώδεις γραμμάς ἢ μολυβδῖς τοῦ ἀμοίρου ζωγράφου. Ἀλλὰ καὶ τίς ἐλησμόνησεν ἀκόμη τὸν πραγματικὸν καλλιτέχνην τοῦ ὁποίου ὁ «**Ἄπορος παῖς τοῦ Παρνασσοῦ**» καὶ ὁ «**Ψαρόῦς**» καὶ ἄλλαι εἰκόνας κοσμοῦσι σήμερον διαφόρους καλαισθήτους αἰθούσας.

Εἰς ἅλα του τὰ ἔργα ἀποτυπῶνται ἀρκούντως καὶ καταφανῶς ἡ καλλιτεχνικὴ ψυχὴ τοῦ **Σπυριδῶνος Μαντζάκου**. Δυστυχῶς εἰς τὴν ὠραιότεραν ἀκμὴν τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ ζωῆς τὸν ἐκάλυψεν ἡ ἀττικὴ γῆ, καὶ διὰ τοῦ θανάτου του ἀπεσβέσθη μία ἀπὸ τὰς συμπαθεστέρας καὶ σφριγηλοτέρας παρ' ἡμῖν καλλιτεχνικὰς φυσιογνωμίας.

Ἡ νόσος ἣτις τὸν κατέβαλε τόσοσ προῶρως, δὲν τὸν ἀφήκεν, οὐχὶ μόνον νὰ **ζῆσῃ**, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐργασθῆ. Ἐσώσσε μὲ τὴν γαλήνην μὲ τὴν ὁποίαν ἦγον ἐν τῇ ζωῇ. Μόλις ὁ χρωστήρ ἐσύρετο ἀποφασιστικῶς ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἐπίπτε πάλιν ἀδρανῆς, ἀφίνων ἐλαφράς καὶ περικόμψους γραμμάς, ἕως ὅτου

✻ ΣΠ. ΜΑΝΤΖΑΚΟΣ ✻

ἔπεσε χωρὶς νὰ χρωματίσῃ πλέον, καὶ ἀπὸ τὸ σῶμα τὸ ὁποῖον ἦτο μία σκιά, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀπογοητευμένου ἐργάτου τῆς ἐλληνικῆς τέχνης ἀνεχώρησε διὰ νὰ συναντήσῃ τὰ ἀγνώστα φέγγη ποῦ τὴν ἔσυρον πρὸς τοὺς ἀγνώστους κόσμους, καὶ ἐπὶ τῶν γυμνῶν τοίχων μιάς γνησίας ἀθηναϊκῆς οἰκίας παρὰ τὸ μνημεῖον τοῦ Δυσικράτους—οἰκίαν εἰς τὴν ὁποῖαν κατώκησεν ἄλλοτε ὁ «**Βύρων**»—ἀπέμειναν ἀπορφανισμένοι—ἴσως σήμερον τελείως χαμένοι—πτωχοὶ πίνακες, ἡμιχρωμάτιστοι, δεικνύοντες ὅτι κάτι ὠραῖον ἤρχισεν καὶ δὲν ἔτελείωσε, φέροντες ὅλοι τὸ ἡμιτελὲς σχεδιάσμα ἐνὸς ἰδανικοῦ ...

***

ΔΙ' ΕΝ ΕΡΤΟΝ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ *

Κόακις μοῦ συμβαίνει νὰ βλέπω εἰς τὰς βιτρίνας καταστήματός τινος Ἀθηναϊκῆς ὁδοῦ καλλιτεχνικὸν ἔργον, δὲν ἠξεύρω διατὶ μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν ἡ ἀνάμνησις μιᾶς διηγήσεως τὴν ὁποῖαν μοῦ ἔκαμαν ἄλλοτε περὶ τοῦ πρώτου καφέ τοῦ εἰσαχθέντος εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ διήγησις ἀναφέρει ὠρισμένως ὅτι ὁ περιλάλητος αὐτὸς καφέ, ἀφοῦ ἐπὶ πενταετίαν ἔμεινεν ἐκτεθειμένος εἰς τὸ ἐμπορικὸν τοῦ προσδευτικοῦ κατόχου τοῦ καὶ προσεῖλκυσε τὴν περιέργειαν ὀλοκλήρου τῆς πόλεως καὶ παρωμοιάσθη πότε μὲν πρὸς τὰ μπιζέλια, ἔνδειξις τιμῆς, καὶ πότε πρὸς τὰ Συμυρνέϊκα φασόλια, ἔνδειξις νοστημάδας, κατέληξεν εἰς τὸ νὰ ἀδειασθῇ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ καταστήματος· διότι ἦτο σκληρὸν νὰ ἀδικῆται μαζὺ τοῦ καὶ τὸ σακκὶ τὸ ὁποῖον πολλοὶ Ἀθηναῖοι προσεφέροντο νὰ ἀγοράσουν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ διήγησις δὲν σχετίζεται ἀπολύτως μὲ τὴν σημερινὴν τύχην τῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων τῶν ὁποίων πολλὰ ἀγοράζονται τοῦλάχιστον ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐπιχρύσου κορνίζας, ἔστω καὶ χάριν μόνως τῆς κορνίζας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἰδιαιτέρως δὲ δὲν σχετίζεται μὲ τὴν τελευταίαν ἐλαιογραφίαν τοῦ **Σπύρου Μαντζάκου**. Αὕτη καὶ ἐπωλήθη καλὰ καὶ ἐκρίθη ἀπείρως καλλίτερα. Σύσσωμος ὁ Ἀθηναϊκὸς τύπος εἶπε τὴν ἐνθαρρυντικωτέραν φράσιν του διὰ τὸ ἔργον καὶ διὰ τὸν συμπαθῆ αὐτοῦ τεχνίτην, ὁ δὲ Σύλλογος «**Παρναδόδς**» ἔσπευσε νὰ ἐπισφραγίσῃ τὰς δημοσιογραφικὰς ἐπευφημίας διὰ μιᾶς γενναίας προσφορᾶς, ἥτις κατέληξεν εἰς τὴν ἀγοράν τοῦ καλλιτεχνήματος.

Τώρα ὁ «**Ὀφιοκομιδῆς**» τοῦ **Σπ. Μαντζάκου** στολιζεῖ μίαν τῶν αἰθουσῶν τοῦ «**Παρναδόδς**» ἡ ὁποία εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἐπερίμενε τὸ ἔργον αὐτό. Διότι τὸ μοντέλο τῆς ἐλαιογραφίας εἶναι παρμένον ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν σωρείαν τῶν μικρῶν ἐκείνων ὑπάρξεων τῶν ὁποίων τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν μόρφωσιν ἔχει θέσει ὡς σκοπὸν τοῦ ὁ Σύλλογος. Ἐνα παιδί ἀπὸ αὐτὰ ποῦ βλέπομεν καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἀγοράν, ἀπὸ αὐτὰ ποῦ μᾶς προσφέρουν διαρκῶς ἀντὶ εὐτελεσοτάτης ἀμοιβῆς τὰς ὑπηρεσίας των, ἀπὸ αὐτὰ ποῦ ἀκούομεν τὸν βόμβον τῆς νεανικῆς ζωῆς των τὴν ἐννάτην ἔσπερινὴν ὥραν ὅταν ἀπὸ τὰ σχολεῖα τοῦ «**Παρναδόδς**» χύνονται εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Ἐνα τέτοιο παιδί ἐκίνησε τὸν χρωστικῆρα τοῦ καλλιτέχνου καὶ τοῦ ἐνέπνευσε τὴν ἀπαλὴν ἐκείνην καὶ ἤρεμον ἔμπνευσιν τῆς ποιητι-

* Σ. Δ. Π. Σ. Μετὰ τῆς προσωπογραφίας τοῦ δυσμοῖρου καλλιτέχνου παραθέτομεν καὶ ἀρίστην εἰκόνα τοῦ «**Ὀφιοκομιστοῦ**» ἐνὸς τῶν ὠραιότερων ἔργων τοῦ **Σπυρίδωνος Μαντζάκου**. Ἐξαιρετὸν συμπλήρωμα τῶν ἀνωτέρω ἀποτελεῖ ἡ μετὰ τῆς εἰκόνος δημοσίευσίς τοῦ ἀξιολόγου ἀρθροῦ τοῦ φίλου δημοσιογράφου κ. **Κ. Χατροπούλου**, ὅπερ γραφέν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐκθέσεως τῆς εἰκόνος τοῦ «**Ὀφιοκομιστοῦ**» καὶ ἔκτοτε οὐδαμοῦ δημοσιευθὲν, προθύμως ἐχορήγησεν οὗτος διὰ τὴν «**Ποικίλην Στοῶν**».